

# Quản lý thiết bị dạy học đáp ứng yêu cầu đổi mới chương trình giáo dục ở các trường tiểu học Thành phố Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa

Vương Thị Hà\*

\* Phó Hiệu trưởng Trường Tiểu học Phước Hải 1, TP Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa

Received: 18/4/2023; Accepted: 22/4/2023 ; Published: 28/4/2023

**Abstract:** Teaching devices in the direction of meeting the requirements of educational innovation are teaching devices that are pedagogically designed that teachers use to control students' cognitive activities to meet the requirements of educational innovation. that is teaching to develop comprehensively the quality and capacity of learners.

**Keywords:** Manage, teaching equipment, educational program innovation, Primary School.

## 1. Đặt vấn đề

Thiết bị dạy học (TBDH) là phương tiện thực nghiệm, trực quan, thực hành, là phương tiện đặc biệt quan trọng, quyết định đến việc đổi mới phương pháp dạy học, giúp cho việc tổ chức hoạt động của HS theo hướng tích cực, chủ động góp phần nâng cao hiệu quả chất lượng dạy học. Có thể nói TBDH vừa là công cụ giúp giáo viên chuyển tải thông tin, điều khiển hoạt động nhận thức của HS nhằm đẩy mạnh hoạt động nhận thức, vừa giúp HS tự khám phá, chiếm lĩnh tri thức mới nhằm phát triển tư duy, óc quan sát, năng lực ghi nhớ, khả năng vận dụng sáng tạo, củng cố rèn luyện kỹ năng, kích thích được hứng thú học tập của HS. Sử dụng các TBDH không chỉ nhằm minh họa bài giảng mà còn có tác dụng thúc đẩy quá trình nhận thức, phát triển năng lực, tư duy sáng tạo và rèn luyện kỹ năng thực hành cho HS.

## 2. Nội dung nghiên cứu

### 2.1. Những vấn đề lý luận cơ bản về quản lý thiết bị dạy học theo hướng đáp ứng yêu cầu đổi mới chương trình giáo dục ở trường Tiểu học

Quản lý TBDH theo hướng đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục là tác động của chủ thể quản lý đến TBDH trong nhà trường bao gồm thực hiện các hoạt động quản lý việc trang bị, mua sắm, bổ sung TBDH; quản lý việc sử dụng TBDH và quản lý việc bảo quản, sửa chữa TBDH nhằm nhằm xây dựng, phát triển và sử dụng có hiệu quả TBDH từ đó nâng cao chất lượng dạy học đáp ứng mục tiêu giáo dục đề ra. Quản lý TBDH theo hướng đáp ứng yêu cầu đổi mới chương trình giáo dục ở trường Tiểu học bao gồm các nội dung sau:

#### 2.1.1. Lập kế hoạch quản lý TBDH theo hướng đáp ứng yêu cầu đổi mới ở các trường Tiểu học

Để quản lý TBDH theo hướng đáp ứng yêu cầu

đổi mới ở trường tiểu học, Hiệu trưởng phải thực hiện tốt các nội dung sau trong quá trình lập kế hoạch: (1) Nắm rõ các văn bản quy định về cơ sở vật chất, thiết bị trường học, xây dựng được các kịch bản về thực trạng cơ sở vật chất, thiết bị trường học; (2) Đánh giá đúng thực trạng TBDH của năm học trước, đó là hiện trạng của TBDH về số lượng, chất lượng, nhu cầu của các môn học; (3) Xây dựng kế hoạch đầu tư TBDH trong từng giai đoạn cụ thể của một năm học; (4) Căn cứ vào tài chính của nhà trường để xây dựng kế hoạch lâu dài đầu tư TBDH và dự báo về yêu cầu, nhu cầu về TBDH trong bối cảnh đổi mới giáo dục; (5) Xác định các nguồn lực cần thiết cho hoạt động sử dụng TBDH đối với kế hoạch sử dụng TBDH của CBQL; (6) Xác định mục tiêu, nội dung kế hoạch, ưu tiên các mục tiêu quan trọng cần phải triển khai thực hiện ngay để đem lại hiệu quả dạy và học; (7) Lập kế hoạch tuyên truyền nâng cao nhận thức cho giáo viên và HS trong nhà trường về tầm quan trọng của sử dụng TBDH; (8) Nội dung kế hoạch phải có thời gian, hoạt động cụ thể, các yêu cầu cho từng hoạt động, quy định tiến trình báo cáo và nhất thiết có các yêu cầu, chuẩn kiểm tra, đánh giá; (9) Xác định các biện pháp thực hiện sát với mục tiêu để kế hoạch sử dụng TBDH trong nhà trường được thực hiện khả thi và hiệu quả; (10) Chỉ đạo đảm bảo các nguồn lực về tài chính để thực hiện kế hoạch.

#### 2.1.2. Nội dung quản lý TBDH theo hướng đáp ứng yêu cầu đổi mới ở các trường Tiểu học

Bao gồm các nội dung quản lý sau: (1) Quản lý việc trang bị, mua sắm và bổ sung TBDH theo hướng đáp ứng yêu cầu đổi mới ở các trường Tiểu học; (2) Quản lý việc sử dụng TBDH theo hướng đáp ứng yêu cầu đổi mới ở các trường Tiểu học; (3) Quản lý việc

bảo quản, sửa chữa TBDH theo hướng đáp ứng yêu cầu đổi mới ở các trường Tiểu học. Trong mỗi một nội dung quản lý đều phải thể hiện rõ các bước: Lập kế hoạch; tổ chức thực hiện kế hoạch; chỉ đạo thực hiện kế hoạch và kiểm tra, đánh giá việc thực hiện kế hoạch.

### *2.1.3. Chỉ đạo thực hiện quản lý TBDH theo hướng đáp ứng yêu cầu đổi mới ở các trường Tiểu học*

Chỉ đạo là chức năng thể hiện năng lực của người quản lý. Sau khi hoạch định kế hoạch và sắp xếp tổ chức, người cán bộ quản lý phải điều khiển cho hệ thống hoạt động nhằm thực hiện các mục tiêu đã đề ra. Dựa trên kế hoạch sử dụng TBDH đã được xây dựng từng năm để bám sát và xây dựng các chế tài khen thưởng khuyến khích hoặc khiển trách quá trình dạy học “chay” của giáo viên. Thực hiện việc thông báo đến tập thể giáo viên các TBDH hiện có của nhà trường để giáo viên có thể chủ động sử dụng khi cần thiết, hướng dẫn giáo viên sử dụng TBDH đúng cách, đổi mới phương pháp, hình thức dạy học.

### *2.1.4. Kiểm tra, đánh giá việc sử dụng TBDH theo hướng đáp ứng yêu cầu đổi mới ở các trường Tiểu học*

Kiểm tra, đánh giá việc sử dụng TBDH là quá trình quan sát, kiểm nghiệm mức độ thực hiện công việc của các cá nhân, bộ phận được phân công quyền hạn, nhiệm vụ trong công tác sử dụng và quản lý sử dụng TBDH. Trước khi tiến hành kiểm tra cần xây dựng tiêu chí kiểm tra, đánh giá. Hiệu trưởng xây dựng các tiêu chí đánh giá về hiệu quả sử dụng TBDH, đánh giá tiêu chuẩn về TBDH. Xây dựng kế hoạch kiểm tra, đánh giá hoạt động sử dụng TBDH. Nội dung kiểm tra, đánh giá liên quan đến việc mua sắm TBDH, phân bổ, khai thác và huy động các nguồn TBDH đã hiệu quả hay chưa.

## **2.2. Biện pháp quản lý thiết bị dạy học theo hướng đáp ứng yêu cầu đổi mới chương trình giáo dục ở trường Tiểu học thành phố Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa**

### *2.2.1. Nâng cao nhận thức về vai trò của quản lý TBDH theo hướng đáp ứng yêu cầu đổi mới chương trình giáo dục tiểu học cho cán bộ quản lý, giáo viên*

Để thực hiện tốt biện pháp này, trước hết cần phải hệ thống hóa các văn bản chỉ đạo về TBDH của Đảng, Nhà nước và của ngành, tổ chức quán triệt đến tận giáo viên trong toàn trường. Ban hành quy định phân công rõ trách nhiệm của đơn vị, cá nhân trong việc sử dụng, bảo quản các TBDH. Đa dạng hóa các hình thức tổ chức tuyên truyền, kể cả về thời gian, không gian tổ chức, kết hợp lồng ghép các chương trình nội

và ngoại khóa, họp hội đồng sư phạm, sinh hoạt các đoàn thể quần chúng... Tổ chức thao giảng minh họa chuyên đề đổi mới TBDH, chú trọng đến kỹ năng sử dụng TBDH trong tiết dạy, đúc kết kinh nghiệm phổ biến cho giáo viên áp dụng. Thường xuyên tổ chức các buổi hội thảo, các buổi trao đổi kinh nghiệm về quản lý và sử dụng TBDH. Tổ chức cho giáo viên, cán bộ quản lý, nhân viên phụ trách TBDH đi tham quan nơi sản xuất các hội chợ triển lãm và các cuộc thi về thiết kế, sử dụng TBDH.

### *2.2.2. Xây dựng kế hoạch quản lý TBDH theo hướng đáp ứng yêu cầu đổi mới chương trình giáo dục phù hợp với điều kiện thực tế của nhà trường*

Hiệu trưởng chỉ đạo các tổ, nhóm chuyên môn và từng giáo viên xây dựng kế hoạch sử dụng TBDH một cách đầy đủ, cụ thể. Chỉ đạo nâng cao sinh hoạt tổ chuyên môn trong trường học, tập trung ở những bài thực hành thí nghiệm và những bài khó sử dụng TBDH. Tổ chức xây dựng các chuyên đề sử dụng hiệu quả TBDH ở nhiều bài, môn, lớp theo chương trình giảng dạy. Hoàn thiện công tác kế hoạch hóa việc sử dụng TBDH. Xây dựng kế hoạch thực hiện các phong trào dự giờ, thăm lớp, thao giảng, thi làm đồ dùng dạy học theo kế hoạch đã định, tiến hành sinh hoạt tổ chuyên môn có chất lượng. Xây dựng kế hoạch tổ chức hội thảo các chuyên đề có liên quan đến việc sử dụng phương tiện, thiết bị kỹ thuật hiện đại trong giảng dạy nhằm giúp cho giáo viên vừa tiếp thu cơ sở lý luận và thực tiễn.

### *2.2.3. Chỉ đạo bồi dưỡng kỹ năng sử dụng TBDH theo hướng đáp ứng yêu cầu đổi mới chương trình giáo dục cho đội ngũ giáo viên trường Tiểu học*

Nhà trường cần quy định rõ trách nhiệm của từng bộ phận, từng thành viên trong bộ máy quản lý TBDH. Tổ chức tập huấn nâng cao trình độ cho viên chức chuyên trách công tác bảo quản, duy tu và sửa chữa TBDH về nghiệp vụ về quản lý, thanh lý tài sản, chuyên môn về bảo quản, bảo trì TBDH. Xây dựng quy chế khen thưởng riêng đối với nhân lực làm công tác bảo trì, cần có khoản thưởng, thù lao xứng đáng để động viên bộ phận này tích cực làm tốt nhiệm vụ được giao. Chỉ ra những hạn chế và các giải pháp điều chỉnh, khắc phục, giúp cho giáo viên sử dụng, khai thác TBDH hiệu quả hơn.

### *2.2.4. Đẩy mạnh việc bảo quản, sử dụng TBDH theo hướng đáp ứng yêu cầu đổi mới chương trình giáo dục*

Xây dựng, đầu tư, mua sắm đủ TBDH theo danh mục TBDH tối thiểu cho cấp tiểu học do Bộ Giáo dục và Đào tạo quy định. Xây dựng danh mục TBDH

theo tiết học để thuận tiện cho việc theo dõi, sử dụng TBDH. Xây dựng tốt kế hoạch khai thác, sử dụng TBDH trong năm học như kế hoạch của nhà trường, của tổ, nhóm chuyên môn, của từng giáo viên bộ môn. Tổ chức các buổi tập huấn để giáo viên được trực tiếp thực hành trước những TBDH mới đồng thời kiểm tra một số sai sót trong quá trình thực hành thí nghiệm để điều chỉnh kịp thời. Tổ chức tốt chuyên đề sử dụng TBDH trong các tổ chuyên môn hàng kỳ, hàng năm, chú trọng khâu giảng mẫu, dự giờ và rút kinh nghiệm. Xử lý nghiêm khi có vi phạm xảy ra trong quá trình bảo quản, sử dụng TBDH như: làm mất, hư hỏng TBDH nhiều lần, sử dụng không đúng mục đích, bảo quản không đúng quy trình...

### 2.2.5. Phát động phong trào tự làm thiết bị đồ dùng dạy học theo hướng đáp ứng yêu cầu đổi mới chương trình giáo dục

Hàng năm các nhà trường cần tổ chức các hội thi tự làm TBDH, hội thi khéo tay hay làm... cho giáo viên, HS và cha mẹ HS cùng tham gia. Những TBDH đòi hỏi tính kỹ thuật và tính chuyên môn cao, nhà trường có thể tham khảo ý tưởng của giáo viên khi thấy hợp lý thì chi kinh phí để thuê các nhà thiết kế làm, những giáo viên có ý tưởng sáng tạo cũng cần được khen thưởng xứng đáng. Hoạt động này cần được đánh giá, xếp loại, đưa vào thử nghiệm giảng dạy và phổ biến trên phạm vi rộng, qua đó phát huy được tính tích cực, chủ động, sáng tạo, phát huy được tiềm năng trí tuệ, năng lực sáng tạo ở mỗi người.

### 2.2.6. Ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý và cụ thể hóa các tiêu chí đánh giá hiệu quả sử dụng TBDH theo hướng đáp ứng yêu cầu đổi mới chương trình giáo dục

Hiệu trưởng nhà trường phải xây dựng hệ thống ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động sử dụng, bảo quản, quản lý TBDH nhằm có thông tin một cách chính xác, đầy đủ, kịp thời những quy định của nhà trường đến đội ngũ giáo viên thông qua nhiều kênh. Xây dựng phần mềm quản lý TBDH giúp lãnh đạo nhà trường truy xuất thông tin một cách nhanh chóng, bao gồm công tác thông kê số liệu, tình hình trang thiết bị, tình hình sử dụng cũng như quá trình thanh lý các TBDH có liên quan. Đánh giá quá trình khai thác, sử dụng TBDH của giáo viên để đánh giá việc sử dụng có hiệu quả hay không, phù hợp với mục tiêu, kế hoạch nội quy, quy định đề ra hay không.

### 2.2.7. Tăng cường kiểm tra, đánh giá việc trang bị, bảo quản và sử dụng TBDH trong các trường Tiểu học

Kiểm tra việc đăng ký sử dụng TBDH của giáo viên để xem xét việc sử dụng TBDH của giáo viên có theo kế hoạch hay không. Kiểm tra việc sử dụng sổ sách: sổ mượn, sổ trả TBDH, phiếu đăng ký mượn TBDH của giáo viên. Nhân viên thiết bị có trách nhiệm khi cho giáo viên mượn TBDH phải được ký vào sổ theo dõi mượn trả, khi giáo viên trả TBDH cán bộ phụ trách thiết bị cần kiểm tra kỹ, nếu mất mát, hư hỏng cần có biện pháp xử lý kịp thời, cụ thể, xếp đặt lộn xộn và như vậy sẽ mất nhiều công tìm kiếm cho các lần sử dụng tiếp theo. Những đồ dùng dạy học được làm theo nhu cầu dạy học và qua các phong trào thi đua làm đồ dùng dạy học cũng phải được kiểm tra tính thiết thực qua tần suất sử dụng của TBDH.

### 3. Kết luận

Trên đây là các biện pháp cần phải thực hiện để nâng cao hiệu quả quản lý TBDH theo hướng đáp ứng yêu cầu đổi mới chương trình giáo dục ở các trường Tiểu học thành phố Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa. Quá trình triển khai thực hiện cần đồng bộ, có sự ưu tiên tùy theo tình hình thực tế ở mỗi trường. Nơi nào bảo quản kém thì tăng cường các nguồn lực hỗ trợ để nâng cao hiệu quả sử dụng TBDH. Các biện pháp nêu trên có mối quan hệ biện chứng với nhau, tác động qua lại, chi phối lẫn nhau. Khi có nhận thức tốt về công tác quản lý TBDH thì việc trang bị, bảo quản, sử dụng sẽ được thực hiện với hiệu quả cao nhất và ngược lại. Công tác quản lý việc trang bị, cung ứng không đồng bộ cũng ảnh hưởng đến việc sử dụng, bảo quản và từ đó cũng ảnh hưởng rất lớn đến sự chuyển biến tích cực về nhận thức đối với công tác quản lý TBDH và sự quản lý về việc tổ chức các điều kiện hỗ trợ cho công tác này. Quản lý việc sử dụng TBDH của giáo viên không tốt thì chất lượng dạy học sẽ không cao và việc bảo quản sẽ gặp nhiều khó khăn hơn.

### Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình giáo dục trung học phổ thông, chương trình tổng thể, ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo*, Hà Nội.

2. Nguyễn Cảnh Chi (Chủ biên, 2002), *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn của việc xây dựng sử dụng cơ sở vật chất và thiết bị dạy - học ở trường phổ thông Việt Nam*, Nxb Đại học Quốc gia, Hà Nội.

3. Vũ Trọng Rỹ (2005), *Một số vấn đề lý luận về phương tiện dạy học*, Tập bài giảng cho học viên cao học, Đại học Sư phạm, Huế.